OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 13 - 14. Dnia 31 lipca 1927 r. Rok III.

TREŚĆ:

Cena egz. 1.40

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 13 - 14. Dnia 31 lipca 1927 r. Rok III.

Zadanie wychowawcze komunalnych kas oszczędności.

Zagadnienie rozwoju drobnych oszczędności, stanowiących wyraz siły gospodarczej narodu, spoczywa całkowicie w rękach instytucyj gromadzących te oszczędności i zależy od ich stosunku do idei oszczędności. Zdawałoby się, że stosunek ten nie może podlegać dyskusji, że jest on niejako raz na zawsze ustalony.

Z pośród kilku rodzaji instytucyj organizujących kapitał w Polsce, jak kasy oszczędności, spółdzielnie i banki akcyjne, najbardziej powołanemi do akcji organizowania drobnych oszczędności są niewątpliwie komunalne kasy oszczędności. Naczelnym ich zadaniem jest ułatwienie obywatelom odkładania drobnych sum na oprocentowanie i zagwarantowanie bezpieczeństwa sum powierzonych. A więc zasadniczo komunalne kasy oszczędności mają na celu zabezpieczenie interesów wkładców.

Odróżnia je od innych instytucyj pieniężnych to, że nie mają na celu zysków, jak banki akcyjne; w przeciwieństwie do spółdzielni kredytowych nie mają na widoku interesów zrzeszonych dłużników i posiadają dla wkładców, gwarancje ciał publicznych.

To są te czynniki, które tworzą z kas oszczędności komunalnych instytucje powołane do bezinteresownego krzewienia oszczędności wśród najszerszych warstw ludności.

Organizacja kapitałów drobnych, opieka nad wkładcą, ułatwienie ludności bezpiecznej lokaty kapitałów, oto naczelne zadania komunalnych kas oszczędności; operacje kredytowe stanowią ich zadania wtórne, które wykonywane być muszą zawsze z bacznością zwróconą na opiekę nad interesami wkładców.

Przeto krzewienie idei oszczędności; bezinteresowny stosunek do wkładcy, co cechować musi każdą pracę natury wychowawczej, stwarza podstawy działalności komunalnych kas oszczędności.

Jest to zadanie par exellense wychowawcze i ta cecha pracy kas oszczędności winna być należycie uwypuklona w ich działaniu.

W procesie rozwoju idei oszczędności grają rolę dominującą przyzwyczajenia obywateli, sposób regulowania i prowadzenia swego gospodarstwa, systematyczność, przewidywanie przyszłych potrzeb, miłość rodziny, i t. p., jeśli zaś chodzi o racjonalną oszczędność pieniężną, zaufanie do stałości pieniądza obiegowego i do instytucyj,—a więc czynniki natury moralnej.

One to, ich układ i stosunek rzesz obywateli do tych zagadnień, decyduje o powodzeniu pracy kas oszczędności. Nic dziwnego przeto, że wszystkie wymienione powyżej czynniki muszą być brane pod uwagę, przy rozwijaniu pracy kas oszczędności.

Poświęcenie uwagi i wysiłku sprawie wychowania młodzieży, wpojenie w nią pewnych przyzwyczajeń racjonalnego użytkowania dóbr materjalnych, oraz racjonalnego obrotu pieniężnego, przynosi korzyści moralne i materjalne społeczeństwu, może nie natychmiastowe, tymniemniej pewne.

Oto jedno ze źródłowych zadań komunalnych kas oszczędności: współpraca z nauczycielstwem na terenie szkoły.

Na pracę tę, zasadniczo bezinteresownie prowadzoną, każda kasa środki znaleźć musi.

Dopóki bowiem nie zostanie zapomniana, przeorana i uzdrowiona psychologja człowieka, który przeszedł wojnę i inflację, z jej klęskami, dotąd o rozwoju oszczędności pieniężnej w Polsce trudno jest mówić.

Najlepszy nawet układ stosunków gospodarczych, nie zapewni pomyślnych rezultatów, jeśli obywatele nie zrozumieją istotnego znaczenia i korzyści osobistych i społecznych oszczędzania; jeśli oszczędzanie nie stanie się przyzwyczajeniem całego społeczeństwa.

Na człowieku bowiem, jego przyzwyczajeniach, zdolnościach i usposobieniu jedynie budować można trwale.

Oszczędność pieniężna jest wynikiem rządności społeczeństwa. Wypływa ona z umiejętności rozwiązywania drobiazgów życia codziennego. Tę umiejętność musimy dać obywatelom, abyśmy mogli skutecznie pracować.

Komunalne Kasy Oszczędności, jako instytucje o charakterze użyteczności publicznej i poświęcone pracy nad podniesieniem kultury gospodarczej otoczenia, główną wagę swej akcji publicznej muszą zwrócić w kierunku współdziałania w podniesieniu wyrobienia gospodarczego ludności, a więc mają do wykonania zadania wychowawcze.

Działalność Kas przeto musi w dziedzinie wychowawczej iść w ścisłym kontakcie z instytucjami wychowania ogólno-narodowego, jak kościół, szkoła, wojsko. Te trzy czynniki wychowawcze, niewątpliwie chętnie będą współpracowały z Kasami Oszczędności, trzeba je jedynie do tej współpracy powołać.

Gromadzenie i organizacja kapitału nie w celach spekulacyjnych, nie dla zysków instytucyj, a jedynie dla dopomożenia ludności w racjonalnej gospodarce i uproszczeniu obiegu pieniężnego, co jest podstawowym zadaniem Komunalnych Kas Oszczędności — stanowi pracę ideową doniosłej wartości. Przy takim ujęciu sprawy Kasy Oszczędności mogą liczyć na utrwalenie swego wpływu i wypełnienie ogólnych zadań, dla których zostały przez samorządy powołane.

Straty, ponoszone przez nasze społeczeństwo przez nieumiejętne stosowanie techniki obiegu pieniężnego, są ogromne. Sprawa przechowywania pieniędzy przez ludność wiejską, sprawa obrotu czekowego, którego rozwój może zadecydować o wzmożeniu gospodarczem Państwa — oto dwa bezpośrednie zadania, których rozwiązanie jest sprawą wychowania gospodarczego społeczeństwa, a których, należyte ujęcie leży w bezpośrednim polu działania Komunalnych Kas Oszczędności.

Jeśli stosunki kredytowe w Polsce są ciężkie, jeśli państwo, samorząd i życie gospodarcze cierpi na brak kapitału, stanowiącego podstawową energję twórczą w narodzie, jest to w znacznej mierze skutkiem niedorozwoju kultury gospodarczej społeczeństwa. Nad sprawą tezauryzacji, stanowiącej główną akcję, przeciw której Kasy Oszczędności w organizacji kapitału działają, względnie działać winny, jako dostatecznie znanej i tylokrotnie omawianej, przejdziemy do porządku dziennego.

Sprawa należytego ujęcia obrotu pieniężnego da się ująć najlepiej przykładowo, oto Anglja, kraj o wysokiej kulturze gospodarczej, pomnaża swoje środki obiegowe przez powszechne stosowanie czeku, jako zastępcy banknotów. Ekonomista berliński, dr. Jaffe, obliczył, że gdyby dla samego tylko Londynu zastąpiono obieg czeków obiegiem banknotów, Bank Angielski musiałby sześciokrotnie podnieść zapas złota, co nawet dla potężnej ekonomicznie Anglji, byłoby niewykonalne.

Społeczeństwo polskie, szczególniej lud wiejski, jest oszczędny. Trzeba go jedynie wyuczyć i wskazać mu metody racjonalnego oszczędzania, stanowiącego podstawy dobrobytu osobistego i rozwoju gospodarczego społeczeństwa. Jest to praca wychowawcza, którą podjąć muszą Kasy Oszczędności w swoim własnym, dobrze zrozumianym interesie. Opieranie, bowiem, swej działalności, jak to, szczególniej przy uruchamianiu nowych kas, jest w większości przypadków praktykowane, o kredyty bezpośrednie i redyskontowe nie stanowi pracy twórczej, która mogłaby znaczenie Komunalnych Kas Oszczędności w społeczeństwie utrwalić. Klasyczne rozumienie zadań Kas Oszczędności, z konieczności w okresie powojennym wypaczone, musi być nanowo z całym zrozumieniem podjęte. Zadaniem Kas Oszczędności jest organizacja kapitału, zadania kredytowe tych kas mogą być jedynie środkiem do tego celu, pomocą w realnym krzewieniu oszczędności.

A więc jednym z naczelnych zadań Kas Oszczędności jest propagowanie oszczędzania z zachowaniem możliwie bezinteresownego stosunku do wkładcy. Jedynie Komunalne Kasy Oszczędności mogą stanowisko takie przyjąć, gdyż nie mają na celu, w przeciwieństwie do innych instytucyj pieniężnych, — zysków.

Propagowanie tych zadań wychowawczych, które naszym zdaniem, stanowią podstawę działalności Kas, winno być prowadzone wszechstronnie i intensywnie, od należytego, bowiem, ujęcia tych spraw zależy przyszłość tych Kas.

Przedewszystkiem Kasy winny rozwinąć działalność wśród młodzieży szkolnej, ułatwiając organizację szkolnych kas oszczędności. W tym zakresie każda praca, każdy wydatek przyniesie owoce w przyszłości.

Francja po 1871 r. była w bardzo podobnych warunkach ekonomicznych, jak Polska obecnie. To też siły twórcze Francji zostały w tym czasie zwrócone w kierunku gospodarczego wychowania młodzieży. Tworzono i organizowano liczne szkolne kasy oszczędności, nie licząc na doraźny efekt. Praca ta wydała świetne plony, pomijając nawet utrwalenie cnoty oszczędzania w społeczeństwie francuskim, wydała efekt ten, że po kilkunastu latach działalności szkolne kasy oszczędności rozporządzały kapitałem młodzieży w sumie miljarda franków. Zapominać nie należy, że młodzież — to przyszli pracownicy, dla których doświadczenie z okresu szkolnego sta-

nowi drogowskaz w życiu praktycznym. To też nic dziwnego, iż Francuz żyje obecnie z kredką w ręku, a jednym z naczelnych jego „wydatków" stanowi wkład do instytucyj oszczędnościowych.

Rozwijana bardzo intensywnie przez Kasy Oszczędności, stosownie do wymagań chwili, akcja kredytowa, musi być połączona z krzewieniem oszczędności wśród pokolenia dorosłego. Szczególniej dla ludności wiejskiej połączenie akcji kredytowej z propagowaniem oszczędzania, stanowi doskonałe pole pracy dla Kas. W tym wypadku, przy zetknięciu się bezpośrednim Kasy z obywatelem potrzebującym kredytu, Kasa winna zażądać od kredytobiorcy uskuteczniania regularnych, choćby najdrobniejszych wkładów na książeczkę oszczędnościową. Próby w tym kierunku przeprowadzone przez niektóre Kasy wykazały ich skuteczność.

Kredyty, udzielane ludności miejskiej, kupcom i rzemieślnikom, winny być uskuteczniane w formie książeczki czekowej. W ten sposób zapoznamy warstwy drobnych producentów z systemem czekowym. Niewątpliwie, narazie efekt udzielenia kredytów w tej formie będzie taki, że klijent podniesie odrazu całą sumę za pierwszym czekiem, z czasem jednakże przyzwyczai się do regulowania swych zobowiązań nie gotówką. a czekami.

Komunalne Kasy Oszczczędności winny być ośrodkami kultury gospodarczej; winny promieniować i pouczać praktycznie o współczesnych formach ekonomji społecznej. Kasa Oszczędności winna być przygotowana do tego, aby każdy, kto ją odwiedza, wyszedł z tem przekonaniem, że instytucja ta rzeczywiście, w każdej potrzebie może mu służyc pomocą, nietylko kredytową.

Naturalnie, iż Kasa musi być zaopatrzona dostatecznie w materjał propagandowy, obejmujący odpowiednio opracowane broszurki dla każdej sfery interesantów. Najważniejszą sprawą jest należyte przygotowanie pracowników Kasy do roli propagatorów idei oszczędności. Pracownik winien w klijencie Kasy Oszczędności widzieć przedewszystkiem człowieka, któremu musi dopomódz radą i wskazówką.

Tą drogą, bowiem, zdobywa się zaufanie publiczne, niezbędne dla należytego rozwoju Kasy.

(c. d.).

Historja Bankowości w zarysie.

Wstęp do Banku Narodowego.

Niżeli do właściwej Deffinicyi Banku Narodowego przystąpię, zdaie mi się bydź potrzebne pierwey wyszególnienie Banków w ogule.

Banki są w dwoch gatunkach, iedne Prywatne, drugie Publiczne.

Banki Prywatne są Handel Pieniędzy, mocą którego z iednego Miasta do drugiego, lub z iednego Kraiu do innych, pieniądze przez weksle przeniesione bzdź mogą. — Zaczem gdy w dawnieyszych czasiech, większa część takowych Pieniężnych Handlów, iedynie w Publicznych Zgromadzeniach Kupieckich działa się, gdzie każdy Handluiący Pieniędzmi; to iest: Handluiący Wexlami Kupiec, swoią Ławkę (*Banca*) miał, na którey siedząc przy Stole liczenia pieniędzy, swoie przedawaiące Wexle podpisywał, i Pieniądze odbierał, zatym każdego Kupca maiącego takową Ławkę (*Banca*) Bankierem nazwano, tego zaś, który na maiątku podupadł, i iuż na Ławce swey się znaydować nie mógł, złamawszy iego Ławkę, *Bankrottem* (pochodzącym ze słowa Włoskiego *Banca rotia*, Ławka złamana) przezwano.

Banki Publiczne są te, które w późnieyszych czasiech, lub *z przyczyny obfitości*, lub *z przyczyny niedostatku* Pieniędzy krążących, ustanowiono, pod pewną Gwarancyą lub Protekcyą Panuiących Stanów lub Monarchow.

Tak tedy *z przyczyny Obfitości* stanęły Banki *Giro Banci* nazwane, iakie są pryncypalnieysze w *Wenecji, Amsterdamie, i Hamburgu*, gdzie iedynie dla zapobieżenia straty czasu, przy liczeniu dużych Summ, Kupcy między sobą umówiwszy się, iednego dla wszystkich Publicznego Kassyera (to iest *Banco del Giro*) sobie ustanowili, i w owym, swoie gotowe Summy deponowali, zaczym maiąc ieden drugiemu nieiakie Summy opłacać, iuż się liczeniem Pieniędzy niezatrudniaią, ale tylko winne sobie na wzaiem Summy, ieden in favorem drugiego, do Banku Assygnuią, gdzie tenże ich Kassyer Publiczny, przez Buchalteryą Bankową, z iednego maiątku odpisuie, a drugiemu przypisuie.

Drugie Gatunki Banku także z *przyczyny Obfitości*, iako to: Bank *Genuenski, Mons Pietatis* w Rzymie, Bank *Pruski* w Berlinie, Królewcu, Elblągu, i inne tym podobne, nic innego nie są, iak tylko *Lombardy*, to iest: Domy pożyczalne Pieniędzy, większe lub mnieysze, gdzie lub Prywatni Kapitaliści w iedną zniosłszy się się Kompanią, lub Monarcha sam, maiąc zbywaiące w Skarbie swoim Pieniądze, Domy pewne w imieniu *Bank, Lombard*, albo *Mons Pietatis*, pod pewną Dyrekcyą i Przywileiami, ustanowili, i tam pewne gotowe Summy złożywszy, takowe częściami przez tęż Dyrekcyą, na Hypoteki, i Zastawy, za mierny Procent roczny pożyczaią.

Z przyczyny *Niedostatku*, stanęły *Banki Biletowe*, iakie są pryncypalnieysze, w *Anglii, Austryi, Szwecyi, Danii, Moskwie*, i w *Francyi*, pod imieniem *Caisse d'Escompte*, gdzie, iuż to pewne Kompanie za Przywileiami, a pod Protekcyą i Gwarancyą Stanów lub Monarchów, iuż to Monarchowie sami, pewną liczbę Biletów Bankowych, w swym Państwie ustanowili, iedynie tyle gotowych Pieniędzy w Kas-

Obieg pieniężny w poszczególnych państwach Europy.

Prawie we wszystkich państwach europejskich daje się zauważyć zmniejszenie ilości banknotów w obiegu. Wyraża to pewną poprawę w stosunkach pieniężnych w poszczególnych państwach i zwrot do normalizacji życia gospodarczego. Wzrost obiegu banknotów w pierwszym kwartale r. b. wykazuje Belgja, Finlandja, Estonja i Polska.

KRAJ	Waluta	Wartość parytetu we frankach	Procentowa wartość złota	Obieg banknotów w miljonach w walucie krajowej		Wzrost
				Na 1.I 1927 r.	Na 1.IV 27 r.	
Anglja	Funt. szt.	25,221	100,3	381	360	— 21
Austrja	Szyling	0,729	100	947	883	— 64
Belgja	Belg	0,720	100	1789	1874	+ 85
Bułgarja	Lev	1	2662,9	3481	3382	— 99
Czecho-Słowacja	Korona	1,05	684,2	8203	7028	—1175
Dańja	Korona	1,388	100,6	386	361	— 25
Estońja	Marka	1,23	8861,4	3354	3524	+ 170
Finlandja	Marka	0,13	99,8	1346	1473	+ 127
Francja	Frank	1	493,2	55907	52385	— 522
Hiszpańja	Pezet	1	110,8	4339	4290	— 49
Holandja	Gulden	2,083	100,5	830	794	— 36
Niemcy	Marka	1,234	100,5	4900	4832	— 68
Norwegja	Korona	1,388	102,8	337	324	— 13
Polska	Złoty	1	169,7	1021	1191	+ 170
Rosja	Rubel	2,666	99,9	1239	1173	— 66
Rumunja	Leja	1	3148,7	20951	21024	+ 73
Szwajcarja	Frank	1	100,3	874	838	— 36
Węgry	Pengö	0,906	99,9	471	418	— 53
Włochy	Lir	1	428,2	20133	19438	— 695

Stabilizacja stosunków walutowych w poszczególnych państwach jest podkreślona niejako przez wzrost oszczędności, złożonych w kasach.

Wzrost oszczędności w niektórych państwach Europy.

Państwo	w miljonach, w walucie krajowej		Wzrost
	Stan na 1.I.27 r.	Stan na 1.IV.27 r.	
Austrja	451	512	+ 61
Czechosłowacja	13,616	13,909	+ 293
Dańja	1870	1896	+ 26
Finlandja	2413	2707	+ 294
Francja	4265	4808	+ 543
Holandja	522	538	+ 16
Niemcy	3091	3719	+ 628
Norwegja	2027	2011	— 16
Rosja	114	134	+ 20
Rumuńja	171	182	+ 11
Szwajcarja	1475	1551	+ 76
Węgry	16	21	+ 5
Włochy	21561	21184	— 377

Wydatne zmniejszenie stanu oszczędności obserwujemy w Italji, związane jest ono z poprawą kursu lira, a przeto z pewnym nasileniem kryzysu gospodarczego, co zmusza obywateli do wycofywania depozytów z kas.

sach dla Realizacyi składaiąc, ile według kredytu spodziewać się mogli, że im na opłacenie tych, którzy od czasu do czasu, za ich Bilety gotowych Pieniędzy żądać będą, trzeba będzie, i tym tedy sposobem, ten niedostatek reprezentuiący wartości rzeczy, którą gotowe Pieniądze reprezentuią, przez takowe Bilety Bankowe, *reprezentuiące tę samą wartość rzeczy*, zastąpili, a tak z tey samey przyczyny, zaraz wszelka Lichwa w tych Państwach upadła; albowiem, gdy iuż Metalu drogiego do pomnożenia gotowych Pieniędzy z obcych Państw kupować niepotrzebowali, mogąc owemi Biletami, tę potrzebę zastąpić, która iedynie tyle ich kosztowała, ile Pieniędzy gotowych na Realizacyą potrzebowali. Zatym iuż łatwo za mierną Pzowizyą, te niby Papierowe Pieniądze, pożyczać mogli, i oprócz zwyczayney Prowizyi, ieszcze nadto znaczny zysk z tych Operacyow użytkowali, iako ieszcze i do dnia dzisieyszego użytkuią.

Drugie takoż z *przyczyny Niedostatku*, są ieszcze *Banki Ziemskie*, na kształt układu Banku Szląskiego, gdzie Obywatele Possessyonaci Dóbr Ziemskich, ustanowiwszy pod swą gwarancyą Bank, naznaczywszy onemu pewną Dyrekcyą, Dobra swoie przez tęż Dyrekcyą otaxować kazali, i otaxowawszy, w tymże Banku Ziemskim, sposobem Hypotheki, one zapisali, po którym zapisaniu, Bank zaraz 3-cią część wartości Dóbr ich każdemu z osobna w Biletach zastawnych (*Pfand Briefe* nazwanych) w dużych i małych Summach, według każdego żądania, wydał, któremi tedy oni swoie Długi opłacaią, i także tak, iak za gotowe Pieniądze, wszystko kupować mogą, ponieważ te Bilety wszelki kredyt w Publiczności maią, z przyczyny, że ten, który swoie Dobra w Banku zapisał, co półroku należącą Prowizyę, za Summę w Biletach odebraną, do Banku sub Rigore z przedaży Dóbr, punktualnie opłacać musi, a zaś maiący takowe Bilety, za okazaniem onych w Banku, zawsze regularnie należącą Prowizyą odbiera.

Wyłuszczywszy tedy wszystkie pryncypalnieysze Gatunki Banków, ieszcze tylko odpowiedzieć trzeba, który z tychże, dla Kraiu Polskiego, naylepiey użytym bydź może, oto niewątpliwie (bo nie z przyczyny *Obfitości*, ale z przyczyny *Niedostatku* gotowych Pieniędzy: co zagęszczona teraz w Kraiu Naszym Lichwa, iest widocznym dowodem) Nam iest potrzebny *Bank Biletowy*, z iakiego, *Lombard*

CZEK.

Kolebką czeku były Włochy. Najdawniejsze czeki, które nas doszły, pochodzą z Sycylji z początku XV wieku. Po upływie dwu stuleci czeki poszły w tym kraju w zapomnienie, dopiero w połowie XIX w. zajęto się we Włoszech sprawą prawa czekowego, które zostało stopniowo opracowane i wprowadzone. Od początku XVII w. czeki były rozpowszechnione w Holandji; największego jednak rozwoju dosięgły w Anglji, gdzie były w użyciu już w końcu XVII w. Do połowy XIX wieku spopularyzowaniu czeku w Anglji przeszkadzały przepisy formalne (naprz. zakaz ustępowania czeku) i zbyt wygórowane opłaty stemplowe, które dopiero w 1858 r. zostały obniżone. Rozpowszechnienie się czeku dalej utrudniały banki, które nie zgadzały się, aby wystawiano na nie czeki mniejsze, niż na 5 f. ang.; dziś ograniczeń tych niema. W drugiej połowie XIX w. ukazanie się w praktyce handlowej weksli wielce przyczyniło się do rozwoju czeków, oraz ustalenia przepisów o czekach, używanie których było dotychczas oparte na prawie zwyczajowem.

W innych krajach czeki przyjęły się znacznie później; w żadnym też innym kraju (prócz może St. Zjednoczonych Ameryki Północnej) czeki nie dosięgły takiego rozwoju, jak w Anglji.

Anglji zawdzięczamy doniosłe udogodnienie, które w wielkim stopniu przyczyniło się do rozwoju obrotu czekowego, a mianowicie: wprowadzenie czeków przekreślonych.

Czek przekreśla się, przeciągając wpoprzek tekstu dwie kreski równoległe; jeżeli między niemi nic się nie pisze, wtedy jest tak zwane przekreślenie ogólne, gdy zaś między kreskami wpisuje się firmę jakiegoś bankiera, mamy t. z. przekreślenie szczególne.

Czek przekreślony nie może być zainkasowany w gotowiźnie; gdy w kasie banku ktoś przedstawi czek przekreślony, bank odmówi zapłaty. Czek taki musi być zainkasowany przez inny bank lub bankiera w izbie rozrachunkowej. Jeżeli czek jest przekreślony ogólnie, to każdy bank lub bankier może przedstawić go w izbie rozrachunkowej, jeżeli zaś czek jest przekreślony szczególnie, to może być zainkasowany tylko przez bank, wymieniony w przekreśleniu. Czek może być przekreślony przez wystawcę lub przez każdego posiadacza; każdy, kto otrzymał czek przekreślony ogólnie, może wpisać między kreskami firmę swego bankiera i w ten sposób zmienić przekreślenie ogólne na szczególne. To też słusznem było humorystyczne określenie, użyte kiedyś w stosunku do czeku przekreślonego: „Czek, który nigdy nie może być zapłacony“.

System przekreślania czeków znacznie podnosi bezpieczeństwo na wypadek zguby lub kradzieży czeku; nielegalny posiadacz nie może otrzymać gotówki, lecz musi doręczyć go bankowi w celu zainkasowania. Bez ryzyka można czek przekreślony przesyłać pocztą w liście zwykłym. Dla posiadacza legalnego, mającego rachunek w jakimkolwiek banku, przekreślenie czeku nie stanowi zgoła żadnego utrudnienia.

Dogodności, wynikłe z przekreślenia czeku, zachęciły inne państwa do naśladownictwa wzoru Anglji: czeki przekreślone rozpowszechniły się we Francji, Belgji, Hiszpanji, Państwach Skandynawskich we Włoszech i wielu innych krajach. Zaznaczyć należy, że w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej nie są znane czeki przekreślo-

---

i Mons Pietatis spłodzone bydź mogą, a czasu swego można i Bank Ziemski, który potym przez tęż samą Dyrekcją Banku Biletowego Narodowego, także uformowany i admistrowany bydź może. — Skończywszy zatym Artykuł o Bankach w ogóle, teraz do szczególnego wytłumaczenia Banku Narodowego przystępuię.

Bank Narodowy czyli Kraiowy, iest to: Bank w Kraiu Republikanckim znayduiący się, z którego zysk z Operacyow Bankowych wznikaiący, tenże Naród bierze, tak, iak w Kraiach Monarchicznych, gdzie zysk z Operacyow Bankowych wypływaiący, Monarcha używa, Bank takowy, Bankiem Królewskim zowie sie. A iako w Państwach Monarchicznych, przy ustanowieniu Banków Królewskich, Królowie różne Przywileie i Prawa dla otrzywania zysków z Operacyow Bankowych wypływać mogących, tymże Bankom nadawać i przystosowywać zwykli, tak też Rzplta, przy ustanowieniu Banku Narodowego, chcąc wszelki z takowych Operacyów Bankowych czerpać zysk, podobnie eo tego potrzebne Przywileia i Prawa, z Formą Rządu i Sytuacyą Kraiu, zgadzaiące się, przystosować i ustanowić powinna: a zatym ustanowiwszy one, zapewnie co rok, zysków znacznych spodziewać się może, iako z treści ninieyszey moiey Planty, iasno okaże się...

Przełożywszy tedy, że Bank Kraiowy w Polszcze, pod tytułem: *Bank Narodowy Biletowy* bydź może, zostaie mi ieszcze dowieść — *Czyli też takowy Bank Biletowy, w Kraiu Pzlskim użytecznym bydź może? lub nie?*

Na dowód, że Bilety Bankowe, przy dobrym ustanowieniu i Rządzie, są kredytu zupełnego warte, że one mieysce gotowych Pieniędzy zastąpić są zdolne, i że Kraiowi użyteczne bydź mogą, odwołuię się iedynie do zdania Sławnego Ministra Finansowego JP. Neckera, który pisząc o Administracyi Finansów w Francyi, w Dziele swoim, sub Titulo *de l'Administration des Finances de ia France Tomme III. Chap: XXVI. sur les Bilets de Banque & fur la Caisse d'Escompte*, w tey materyi iasno swoie zdanie otwiera, i takmówi *pag. 227.*

„Nie iest że iednak można, żeby Bilety Bankowe mogły mieć walor gotowych pieniędzy? bez wątpienia, i doświadczenie to naucza. — Uważaymy tylko, na czym to zdanie zasadza się.

Jest rzecz łatwa do poięcia, że w ten czas Bilety Bankowe ittotnie nieograniczonego Kredytu

ne, aczkolwiek obrót czekowy jest tam narówni z Anglją rozpowszechniony.

Najnowsze ustawodawstwa czekowe, między niemi i polskie wprowadziły, równoznaczne czekom przekreślonym, t.zw. czeki „tylko dla obrachunku", które są honorowane wyłącznie przez izby rozrachunkowe, w żadnym zaś wypadku nie mogą być wypłacane gotówką. Wystawca, tudzież każdy posiadacz czeku przez umieszczenie wpoprzek na pierwszej stronie zastrzeżenia „tylko dla obrachunku" lub „przelać na rachunek" i t. p. może zabronić wypłaty czeku w gotówce. Czeki „tylko dla obrachunku" wprowadziły: Austrja, Niemcy, Węgry, Czechy, Polska i Łotwa.

Czeki poświadczone (certificated cheques) są to czeki, zaopatrzone w poświadczenie banku, że będą przezeń honorowane. Adnotacja taka jest równoznaczna akceptom z tą różnicą, że bank daje je przed wypisaniem czeku. Klijent, wpłacający na swój rachunek w banku pewną kwotę, otrzymuje na żądanie kilka blankietów czekowych poświadczonych, z oznaczeniem na każdym sumy maksymalnej tak, aby suma nie przekroczyła wpłaconej kwoty. Niekiedy bank na żądanie klijenta poświadcza czeki na określone kwoty. Czeki poświadczone oddawna są znane w Ameryce, oraz zaczynają się rozpowszechniać w Anglji; na kontynencie Europy są mało znane.

W Niemczech stosują formę czeku wizowanego, który znajduje się w luźnym związku z czekiem poświadczonym. Na życzenie klijenta bank zaświadcza, że w chwili wystawienia czeku było na rachunku pokrycie.

Prawo czekowe polskie nie przewiduje ani czeków poświadczonych, ani też czeków wizowanych.

Czeki, choć zyskały prawo obywatelstwa, nie wszędzie jednakże posiadają unormowane prawo. Według pojęć prawnych czek obejmuje zlecenie, aby osoba trzecia (bankier, bank, kasa oszczędności) ze znajdujących się u niej rozporządzalnych funduszów wystawcy wypłaciła za okazaniem pewną kwotę okazicielowi, albo osobie wymienionej na czeku. Czek zrodził się na tle depozytu, złożonego w banku i służy za narzędzie płatnicze zamiast gotówki, stanowiącej zawsze w chwili uskutecznienia zapłaty surogat pieniądza, zachowując ten przymiot przy dalszym obiegu aż do zrealizowania.

Płatnicza funkcja czeków wywołała cały szereg doniosłych następstw dla gospodarstwa jednostki i ogółu: ułatwia w sposób dogodny wypłaty; usuwa potrzebę noszenia, trzymania i przewożenia pieniędzy; pobudza do składania oszczędności i do bezpiecznego deponowania pieniędzy w bankach i kasach oszczędności na oprocentowanie; daje bankom możność dalszego zużytkowania ich na cele gospodarcze, zmniejsza ilość banknotów w obiegu. Takie znakomite zalety czeków i niezaprzeczone ich rozpowszechnienie znagliły prawodawców do ustawowego unormowania systemu czekowego w celu zapewnienia czekom łatwego obiegu i ustalenia odpowiedzialności wystawców, indosantów i poręczycieli czekowych.

Geneza wyrazu *czek* (chèque, cheque, Check, Scheck) niema w nauce zgodności zdań. Nazwa czek pochodzi z wyrazu angielskiego „exchequer", który dawniej oznaczał izbę skarbową lub rozrachunkową; inni twierdzą, że pochodzi od angielskiego słowa „to check" (sprawdzać, porównywać), wreszcie przypisują mu pochodzenie francuskie „échec" (szachownica) ze względu na zewnętrzny wygląd stołów, przy których dopełniano obliczeń pieniędzy.

Z obowiązujących przepisów czekowych najstarsze ogłoszone zostały w 1838 r. w Holandji, w 1865 i 1874 we Francji, w 1873 w Belgji; następnie idą w chronologicznym porządku normy czekowe w Szwajcarji 1881 r., Anglja i Włochy 1882 r.,

---

warte byłyby, gdyby Summa Numeralna tychże Biletów, w Złoyey lub Srebrney Monecie, w Kassie Publiczney deponowana była, gdyby wierni Administratorowie nad nią Dyrekcyą mieli, i gdyby nakoniec to ustanowienie Banku, w takowym Kraiu położenie swe znaydowało, gdzieby Monarcha, przez Naturę Rządu Kraiowego, nie mógł nigdy takowego Depozytu na złe zażyć, lub iakimkolwiek sposobem porządek regularny Dochodów i wydatków zamięszać".

Okazawszy ten Argument *Neckera* za kredytem Biletów Bankowych, zostaie ieszcze dalsze iego zdanie za użytecznością onych przyłączyć, o którey tenże *Necker* w dalszym ciągu *pag: 230* tak mówi:

„I gdy takowe Bilety w zupełnym kredycie będą, tedy zamiast zachowania w Skarbie Bankowym całey gotowizny, która początkowo tam deponowana była, zachowa się iedynie takowa Liczba, iaka potrzebna będzie na zaspokoienie tych, którzy od czasu do czasu, za ich Bilety gotowych Pieniędzy żądać będą, a zaś resztuiąca Summa może bydź użyta *na zysk Kraiu, dla założenia Lombardu &c. &e.*

Roztrząsaiąc więc to zdanie *Neckera*, iasno widać, że wszystko co tu w tey Materyi mówi, na gruntownych Fundamentach Finansowych zasadza się, że zupełnie z Formą Rządu naszego zgadza się, i że przeyrzawszy tę Plantę moią, zewszystkim ią podobną do tegoż samego zdania *Neckera*, widzieć można, Zaczem wszelkie inne pobudki, do utrzymania tego punktu opuszczam, a iedynie to ieszcze nadmieniam, że są, iak wyżey wyłuszczyłem, we wszystkich innych Państwach, albo przynaymniey w większey części, tak w Absolutnych iako i Republikanckich, Banki lub Bilety Bankowe, do Formy ich Rządu i Kraiu stosowne, że w większey części, gdzie raz rozpoczęte zostały, do dnia dzisieyszego utrzymuią się, i że nawet i z tąd wnieść można, iż muszą bydź przy dobrym Rządzie, każdemu Kraiowi użyteczne, gdy się tak mocno staraią, dotąd one utrzymywać.

Anglja naprzykład, iakem iuż nadmienił, ma Bank swóy Biletowy do dziś dnia utrzymuiący się, który ieszcze R. 1693 ustanowiony został, a Bilety iego, ieszcze i dnia dzisieyszego, są tak dobre i częstokroć lepsze, niżeli Srebrna lub Złota Moneta.

Austrya ustanowiła Bank swóy Biletowy R. 1703

Hiszpanja 1885 r., Rumunja 1887 r., Portugalja 1888 r., Danja, Szwecja i Norwegja w 1897 r. ustaliły wspólne przepisy o czekach pod nazwą: „Północne prawo czekowe", wreszcie Austrja 1906 r., Niemcy i Węgry 1908 r. Charakterystycznem jest, że Anglja, która najwięcej hołduje obrotowi czekowemu, dotychczas nie posiada specjalnego prawa czekowego; prawo czekowe angielskie stanowi część ogólną orawa wekslowego (§§ 73—82 Bills of Exchange act 1882).

Prawo czekowe polskie, ogłoszone w Dz. Ustaw R. P. Nr. 100 z dnia 21.IV.1924, obowiązuje od dnia 1 stycznia 1925 r.

Według przepisów polskiego prawa czekowego, czek winien zawierać:

a) umieszczoną w tekście nazwę „czek";

b) nazwisko osoby, względnie firmy, która ma czek wypłacić;

c) podpis wystawcy;

d) bezwarunkowe polecenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;

e) wskazanie miejsca i daty wystawienia czeku.

Prawo francuskie, angielskie i belgijskie nie stosują obowiązkowości zamieszczania słowa czek.

Co do biernej zdolności czekowej, t. j. co do osoby trasata, istnieją rozbieżne poglądy. Według prawa czekowego Anglji, Austrji, Niemiec, Polski, Stanów Zjednoczonych i Węgier czek może być wystawiony tylko na bankiera lub instytucje, trudniące się zawodowo czynnościami bankierskiemi. We Włoszech, Portugalji i Brazylji czeki można wystawiać na bankierów i kupców. Wreszcie system czekowy w Belgji, Hiszpanji, Finlandji, Francji, Krajach Skandynawskich i Szwajcarji zezwala na wystawianie czeków na wszystkich bez ograniczenia.

Ustawodawstwo polskie wychodzi z założenia, że tylko bankier, instytucje kredytowe i kasy oszczędności są, ze względu na swe zadania finansowe, właściwemi osobami do spełniania czekowej funkcji płatniczej; żeześrodkowanie czeków w bankach, ze względu na istniejące w wielu miastach t. zw. izby rozrachunkowe, ułatwi rzeczywiste zadanie czeku, mające na celu zmniejszenie obiegu gotówkowego, i że lokawanie kapitałów zazwyczaj winno mieć miejsce w instytucjach kredytowych, a nie u osób prywatnych.

W kwestji terminu realizacji, t. j. przedstawienia czeku do zapłaty, prawo oznacza krótki okres czasu, gdyż zapłata na mocy papieru, czasowo zastępującego gotówkę, winna być dopełnioną w krótkim przeciągu czasu. Nadanie czekom możności dłuższej obiegowości przyswoiłoby im cechy wekslu i nie licowałoby z papierem, płatnym za okazaniem, czyli natychmiast.

Prawo angielskie obejmuje nakaz przedstawienia do zapłaty „w czasie stosownym", co zgodnie z miejscową tradycją oznacza dla czeków miejscowych—dnia następnego po wystawieniu, lub nabyciu, a dla zamiejscowych—nazajutrz po nadejściu do miejsca zapłaty. Inne ustawy kreślą najróżnorodniejsze terminy: w Belgji — 3 dni dla miejscowych i 6 dni dla zamiejscowych; we Francji, Szwajcarji, Hiszpanji i Austrji — 5 i 8 dni; w Niemczech 10 dni.

Według przepisów prawa czekowego polskiego czeki wystawione i płatne w Polsce, powinny być pod rygorem utraty regresu do indosantów i poręczycieli, przedstawione do zapłaty w ciągu dni 10, jeżeli są płatne w miejscu wystawienia, w innych zaś przypadkach—w ciągu dni 20 od wystawienia. Czeki zagraniczne, płatne w Polsce powinny być przedstawione do zapłaty w ciągu 30 dni, a jeżeli są wystawione poza Europą — w ciągu 60 dni od wystawienia.

Za czek z brakiem pokrycia ustawodawstwo czekowe polskie stosuje surowe rygory. Jeżeli zapłata czeku nie nastąpiła z powodu, iż wystawca, wystawiając czek, nie miał u trasata potrzebnego funduszu do rozporządzenia, lub z powodu, iż po wy-

---

i także iego Bilety zupełne mieysce gotowizny zastępuią, i nawet często *aggio* zarabiaią.

Podobnież *Francya, Hiszpania, Szwecya, Dania, Moskwa, Szląsk Pruski*, i inne Państwa, maią swe gatunki Biletów, które ustawicznie mieysce gotowizny zastępuią, i w niektórych mieyscach, większą częścią w zupełnym kredycie zostaią, iedynie zaś w tych państwach, Bilety zupełnego kredytu niemaią, i na Kursie tracą, gdzie Absolutismus, nad proporcyą Funduszu Realizacyinego, Bilety rozmnaża, i onych na swoie prywatne potrzeby używa, inney, oprócz *Słowa* swego, Hypotheki Bankowi niedaiąc, które *Słowo*, lubo Poddany za doskonałą Hipothekę uznać powinien, iednakże *One*, za takową, w rzeczywistośćci samey w przekonaniu swym niema.

Gdy zaś podobnego przypadku w Rządzie Republikańskim obawiać się nietrzeba, bo zapewna Stany Seymuiące, póty na rozmnożenie Biletów niepozwolą, póki Fundusz lub Hipotheka doskonała, wielości ich nieodpowie, aby Bilety nigdy na Kredycie niecierpiały, i nigdy także niepozwolą, żeby z Lombardu Summy, innym sposobem pożyczane bywały, czy to Osobom partykularnym, czy to Rzpltey samey, iak tylko za iak naydoskonalszym bezpieczeństwem Hipotheki, lub zastawy Fantów iakich. Czemuż tedy Rzplta Polska niemogąc podpadać wszystkim podobnym niebezpieczeństwom, nie może mieć Banku swego Biletowego? i tak znacznego zysku przez wewnętrzny kredyt sobie przysposobić, który czasu swego, Skarb Rzpltey Milionami na Extraordynaryine potrzeby, zasilać może?

Planta Banku Narodowego.

1-mo. Przywiley na Bank Narodowy, upoważniaiący Bank do zrobienia 40 Milionów Assygnacyów Bankowych (a) w Biletach po Złł: 10. (b) 25, 50, 100, 500 i 1000 (c) a to pod Rządem Osób do tego wyznaczonych, (d) zachowuiąc wszelką o różność w formie i sposobie tychże Biletów, aby takowe niełatwo fabrykacyi podpadać mogły, iako niżey Punkt 32 naucza.

---

a) Że początek Banku Narodowego do 40 Milionów Złotych Polskich ustanowić trzeba, w Nocie przy obiaśnieniu Punktu 7-go dowiodę.

stawieniu czeku rozporządził pokryciem, odpowiada wobec posiadacza za wszelką szkodę, conajmniej zaś powinien zapłacić mu sześć procent od niepokrytej sumy. Roszczenia powyższe przedawniają się w przeciągu trzech lat od dnia, w którym trasat odmówił zapłaty. W wypadkach powyższych wystawca ulega nadto — o ile ten czyn nie stanowi przestępstwa cięższą karą zagrożonego — karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie do 5.000 zł. lub jednej z tych kar, chyba że, wystawiając czek, miał uzasadnioną podstawę do liczenia na pełne pokrycie w chwili przedstawienia, a brakło go z przyczyn od niego niezależnych.

Czek korzysta z ulg stemplowych przez zwolnienie z wszelkich opłat, lub przez zmniejszenie tych opłat do minimum.

Czek stanowi niejako surogat banknotu. Nadaje on banknotowi większej elastyczności i rozciągliwości, stwarzając poważne oszczędności przez uproszczenie wymiany.

To też wszędzie, szczególnie po wojnie w państwach które przeszły wstrząsy w obrocie pieniężnym, wielką wagę przywiązuje się do należytego rozwoju obrotu czekowego.

Paweł Mystkowski.

Z komisji kredytowej rady finansowej.

W dniu 4 lipca r. b odbyło się posiedzenie Komisji Kredytowej Rady Finansowej, w skład której wchodzą: pp Młynarski, wicepr. Banku Polskiego, Barański, dyr. dep w ministerstwie skarbu, prof. Jerzy Michalski, Hołyński Epstein, Jezierski oraz Narbut, nacz. wydz. w ministerstwie skarbu.

Po wymianie zdań w sprawie kredytów w sumie 40 miljonów złotych, z czego 30 miljonów złotych ma stanowić nową dotację Skarbu Państwa, zaś 10 miljonów złotych będzie przelane z dotychczas na ten cel udzielonych kredytów, na stworzenie rezerwy zbożowej w wysokości do 100.000 tonn, Komisja postawiła następujące wnioski:

1) Rząd powinien dążyć do powstrzymania wywozu zboża w okresie jesiennym po niskich cenach i zapobiec przywozowi zboża po cenach znacznie wyższych na przednówku;

2) zakup zboża powinien być dokonywany po zakończeniu zbiorów w okresie maksymalnej podaży zboża na rynku wewnętrznym. Wywóz zboża należy uznać za zjawisko normalne tylko w tym wypadku, o ile po stworzeniu rezerwy zbożowej ujawnią się wolne zapasy zboża na rynku;

3) skup zboża powinien się odbywać równomiernie we wszystkich częściach kraju i źródła zakupu nie powinny ulegać żadnym rygorystycznym ograniczeniom;

4) w razie wzrostu cen zboża na rynku wewnętrznym interwencja nie powinna następować dopóki ceny wewnętrzne zboża nie osiągną poziomu przeciętnych cen wszechświatowych;

5) w zakresie magazynowania Komisja Kredytowa zwraca uwagę na możność wykorzystania magazynów, znajdujących się przy wielkich młynach.

W zakresie kredytów komunalnych Komisja wyraża zdanie, iż winny one być udzielane wyłącznie na inwestycje rentujące i w wysokości, zapewniającej dokończenie rozpoczynanych robót.

W sprawie dalszego dotowania Państwowego Banku Rolnego, Komisja Kredytowa uważa, iż sumy,

---

b) Bilety po Złł. 10 są koniecznie dla tego potrzebne, aby takowych tym więcey na Prowincyach cyrkuluwać mogło, gdzie uboższi Obywatele za swe Produkta, naywiększą częścią tylko Zagraniczne Pieniądze dostaią, a potrzebuiąc na Podatki koniecznie Kraiowey Monety, zawsze na takowych Zagranicznych Monetach; znaczną stratę cierpieć muszą. Jest tedy w tym związany tak Publiczny. iako i Prywatny Obywatelów Interes, bo gdy Biletów więcey *in Publico,* większy także dla Rzplitey zysk, ponieważ przezto więcey gotowizny zbywaiącey od Realizacyi w Banku, leżeć będzie, którą Bank na włożenie do Lombardu &c. &c. dla zysku Rzplitey użyć może, a zaś gdy kilkanaście Milionów Polskiey Monety (bo te Bilety mieysce Monety zawsze zastępować mogą) więcey w Kraiu cyrkulować będzie, tedy potym zapewna, tyle iak dziś, na Zagranicznych Monetach Obywatele tracić nie będą; nadto ieszcze i ta korzyść dla Kraiu, że tym samym sposobem, także wszystkie szkodliwe Zagraniczne Monety, wykorzenić można, a czemu inaczey zawsze zapobiedz trudno.

c) Bilety zaś po Złł. 1000 iak są potrzebne dla ułatwienia Handlu, przy Negocyacyach dużych Summ, względem prędszego liczenia, i przesyłania onych Pocztą, z iednego mieysca na drugie, i innych podobnych przyczyn; tak zaś gdyby większe nad Złł. 1000 Bilety były, mógłyby się stać Rzpltey mniey zyskownemi, albowiem zapewna więceyby takowych dużych Summ, po Realizacyą do Banku nawracało się, a ztąd Bank daleko większe Summy gotowizny w Kasach Realizacyinych trzymać musiałby, i daleko mniey do Lombardu na zysk Rzpltey używać mógłby, zaczym wypada, że iak są Bilety po Złł: 10 potrzebne, tak Bilety większe nad Złł: 100 są niepotrzebne.

d) Rządem Banku, może bydź ustanowiona Kommissya Bankowa, z sześciu Kommissarzów Bankowych, po dwóch z każdey Prowincyi, składaiąca się, oraz iednego Dyrektora i Vice-Dyrektora Banku, którzy przez Seym obierani bydź powinni, z tą tylko różnicą, że Kommissarze co dwa Lata lub potwierdzeni, lub odmienieni, zostawuiąc połowę z dawnych, bydź maią, a Dyrektor i Vice-Dyrektor Dożywotniemi zostaną, wyiąwszy przestępstwa takowe, za któreby Stany Seymuiące, karę kassacyi uznały. Dla większego zaś ieszcze kredytu Banku, oraz dla usposobienia dalszego Obywatelów do

przeznaczone dla Banku, winny być celowo użyte na podniesienie kultury rolnej w kraju, drogą poparcia drenażu, intensyfikacji gospodarstwa (jajczarstwo, mleczarstwo, serowarstwo), następnie na kredyty dłużej terminowe dla gospodarstw rolnych, nie mających uregulowanych hipotek, które po uregulowaniu tej sprawy powinny być zamienione na hipoteczny kredyt długoterminowy, wreszcie dla spółdzielni kredytowych w celu oswobodzenia drobnych posiadaczy ziemskich od uciążliwych długów lichwiarskich i wywarcia wpływu na wysokość stopy procentowej na wsi.

W sprawie kredytów meljoracyjnych Komisja wyraża zdanie, iż kredyty na zdrenowanie pól powinien Państwowy Bank Rolny udzielać również poszczególnym właścicielom rolnym w tych wypadkach, gdy zachodzą trudności zorganizowania spółek wodnych, względnie zezwalać na utworzenie spółek wodnych również z pośród właścicieli gruntów, nie sąsiadujących wzajemnie między sobą.

Następnie Komisja Kredytowa wyraża zdanie, iż sumy osiągnięte ze sprzedaży wykupionych biletów skarbowych powinny być użyte na akcję kredytową dla przemysłu leśnego i garbarskiego.

Wreszcie Komisja przyjęła do wiadomości projekt przeznaczenia 50-ciu miljonów złotych na skup listów zastawnych prywatnych Towarzystw Kredytowych Ziemskich, Państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego, oraz obligacyj Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego i zwróciła uwagę na konieczność zakupu również obligacyj bankowych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Z Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce.

W dniu 10 b. m. odbyło się w gmachu P. K. O. pierwsze posiedzenie Rady Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce, która ukonstytuowała się jak następuje:

Prezes — p. Dr. Tadeusz Michciński, Wice-Prezes P. K. O. i członek Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w Medjolanie,

Wice-Prezesi — p. Dr. Stefan Uhma, Prezes Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie,
i p. Dymitr Szarzyński, Dyrektor Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie,

Skarbnik — p. Mieczysław Szczepkowski, Dyrektor Kasy Oszczędności m. Warszawy i

Członkowie Komitetu Wykonawczego, Panowie:
Dr. Tadeusz Fedorowicz, Dyrektor Naczelny Kasy Oszczędności m. Krakowa i członek Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w Medjolanie,
Stanisław Sikorski, Dyrektor Centralnej Kasy Spółdzielni Rolniczych w Warszawie i
Kazimierz Słomski, Kierownik Biura Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu.

Sekretarjat Rady Zjazdów i Kierownictwo Biura powierzono p. Bolesławowi Mrozowskiemu, b. Naczelnikowi Wydziału Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Za najbliższe do spełnienia zadania Rada uznała:

Współpracę z Rządem nad przepisami wykonawczemi i statutem normalnym komunalnych kas oszczędności;

dążenie do ujednostajnienia przepisów prawnych, dotyczących oszczędności;

organizację obchodu „Dnia Oszczędności“ przypadającego jak zwykle na 31 października;

zorganizowanie stałej propagandy oszczędności w Polsce;

współpracę z pokrewnemi organizacjami zagranicznemi.

---

urzędowania w Kommissyi Bankowey, może bydź ieszcze przydanych sześciu Assessorów *cum voce consultiva*, bez płatnych, którzy Rotę przez Stany Im przepisaną, zaprzysiągłszy, na wszystkich Sessyach Bankowych znaydować się powinni, i za to iuż będą Kandydatami pierwszemi do Urzędów Kommissyi w Banku.

Nadto ieszcze dla tym lepszego stosunku wszystkich Finansów Kraiowych z Operacyami Bankowemi, może bydź Kommissya Bankowa z Kommissyą Skarbową tym sposobem złączona, aby w Materyach Operacyów Bankowych, związek, z Podatkami lub z gotowizną Skarbową na Realizacyą Biletów potrzebną, maiących, tak Kommissarze Deputowani Skarbowi na Sessyach Bankowych, iako Kommissarze Bankowi także Deputowani na Sessyach Skarbowych Ekonomicznych, *cum voce consultiva*, nawzaiem dla naradzania się znaydować się koniecznie obowiązani byli, zaś na innych Sessyach kiedy zechcą to bydź mogą.

Czynności Pryncypalniejsze Kommisyi Bankowey będą następujące:

1-mo. Trzech pierwszych Kommisarzów, po iednemu z każdey Prowincyi, oraz Dyrektor Banku będą Bilety podpisywać.

2-do. Trzech drugich Kommissarzów oraz Vice-Dyrektor, będą Stempla Bankowego i Herbu Kraiowego, przyciśnienia pilnować.

3-tio. Także ci 3 pierwsi Kommissarze, będą mieć 3 Klucze od Kassy Pryncypalney w gotowiźnie, zkąd za Rewersem Dyrektora i Kassyera, na codzienne opłacanie Biletów potrzebne Summy, co dzień wydawać, i kalkulacyą odbierać będą.

4-to. Trzey zaś drudzy Kommissarze, będą mieć 3 Klucze od Kassy Pryncypalney Biletowey, zkąd za Rewersem Vice-Dyrektora i Kassyera, na codzienne potrzeby Bilety codzień wydawać, i kalkulacyą odbierać obowiązanemi zostaną.

(d. c. n.).

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Bilans handlowy Polski w oświetleniu p. min. inż. Kwiatkowskiego.

Odbyła się w min. przem. i handlu konferencja prasowa, na której p. min. inż. E. Kwiatkowski wypowiedział swe poglądy na kwestję bilansu handlowego Polski. Zebranie oraz przemówienie p. ministra nosiło charakter nieoficjalnej wymiany zdań.

P. minister dokonał objektywnej analizy statystyki naszego importu i eksportu towarowego, stwierdziwszy na początku swego przemówienia wagę bilansu handlowego dla państwa, podkreślił p. minister trzy zasadnicze walory sprawy tej: czynnik psychologiczny, sprawdzian stopy życiowej społeczeństwa i wpływ bilansu handlowego na bilans płatniczy.

Od kilku miesięcy Polska ma bilans handlowy bierny. Bierność bilansu powstała przedewszystkiem wskutek dowozu środków żywnościowych (zbóż). Oto przywóz wszystkich najważniejszych zbóż w pierwszym półroczu roku 1926 wyniósł 6,8 milj. zł. w złocie, w roku 1927 — 130 milj. zł. w złocie. Wywóz zaś stanowił 58,6 i 13,9 milj. zł. w złocie dla tych samych okresów, dając w rezultacie zł. 51,8 milj. salda dodatniego w roku ubiegłym i 116 milj. złotych w złocie—salda ujemnego w tym samym okresie r. b. Ponieważ rok 1926 był realizacją wyjątkowo dobrego urodzaju roku 1925 a rok 1927—wyjątkowo złego urodzaju roku 1926 więc porównanie to jest niemiarodajne. Biorąc za podstawę średni normalny dowóz produktów spożywczych — około 25,7 milj. złotych w złocie miesięcznie, deficyt pierwszego półrocza wyniósłby 35 milj. złotych w złocie, wobec czego stwierdzić musimy od siebie, że dynamika rozwoju naszego bilansu handlowego jest jednak ujemna.

Jeżeli zbadamy rozwój polskiego eksportu od 1924 roku, stwierdzić możemy fakt ciągłego wzmagania się naszego wywozu. A wzrasta nasz eksport stale, pomimo trudności natury materjalnej i politycznej. Polska zyskuje i utrwala szereg nowych rynków zbytu, a do tych krajów, z którymi od niedawna jesteśmy w stosunkach handlowych eksport nasz stale wzrasta.

Odpowiednikiem wzrostu eksportu jest wzrost importu. Byłoby jednak zjawiskiem dla ekonomiki polskiej ujemnym, gdyby import zwiększał się na korzyść towarów luksusowych, lub półluksusowych. Wśród towarów importowanych do Polski wzrastają ilości towarów gospodarczo pożytecznych jak naprzykład: maszyny, miedź, bawełna, wełna, przędza, odpadki bawełniane i wełniane szmaty (dla przemysłu papierowego), rudy, cynk, surowe skóry zwierzęce i t. d.

Należy również podkreślić, iż eksport nasz przemysłowo-rolny stale się poprawia ilościowo. Dzisiaj za tę samą jednostkę miary otrzymujemy na rynkach zagranicznych już wyższe ceny. Na 29 grup towarów wywożonych, zasadnicze znaczenie dla aktywności bilansu handlowego ma 7 grup, które stanowią mniej więcej 90 proc. wartości polskiego eksportu.

1) Materjały opałowe (węgiel i pochodne ropy) stanowiące 25—27 proc. całego wywozu. Artykuły te podlegają obecnie silnej walce konkurencyjnej na rynkach międzynarodowych, wobec czego na poważniejsze efekty w tym zakresie nie możemy liczyć, przynajmniej w najbliższej przyszłości.

2) Surowce i półsurowce produkcji leśnej (około 15—20 proc. wywozu) mają one na rynkach światowych silną pozycję. Ponieważ jednak wywóz ich dotychczasowy był w znacznej części wynikiem czynników nienormalnych (walka ze szkodnikami, skutki rabunkowej gospodarki okupacyjnej) — więc dalsze możliwości zwiększenia się tego wywozu muszą budzić poważne wątpliwości.

3) Surowce rolnicze (10—20 proc. w wywozie). Dwa ostatnie lata dały nam dotkliwą naukę, że na tej pozycji nie możemy opierać równowagi naszego bilansu handlowego. W zakresie tej produkcji jesteśmy na granicy samowystarczalności. Dobry urodzaj może znacznie wzmocnić aktywność naszego bilansu handlowego, zły — zachwiać nim. Dalszy rozwój tej produkcji jest konieczny i choć w ostatnim roku użyto znacznie więcej nawozów sztucznych niż w roku poprzednim to jednak na wielkie sukcesy liczyć nie możemy.

4) Metale i wyroby z nich (10—12 proc. wywozu). W tym zakresie osiągnęliśmy duże sukcesy, gdyż wywóz tych artykułów dosięgał 15 — 19 proc. Nie możemy jednak zapominać, że niezakończona jest jeszcze walka wielkich organizacyj światowych, która jest w głównej mierze skierowana przeciw państwom słabszym.

5) Zwierzęta (5 proc. wywozu). Ustawy weterynaryjne w wielu państwach skierowane są przeciw temu eksportowi, wobec czego nusi on liczyć się z wielu trudnościami.

6) Towary włókiennicze (13—15 proc. wywozu). Tendencja malejąca tego wywozu nie pozwala liczyć na jego zwiększenie się.

7) Produkty przemysłu rolniczego (10 proc. wywozu). Ten dział przedstawia wielkie widoki rozwoju. Pomimo licznych trudności najważniejsze artykuły tego działu: cukier, spirytus, krochmal i t. p. mają dobrą tendencję na rynkach światowych.

Pomimo licznych trudności politycznych — zarządzeń politycznych niektórych państw godzących w wywóz naszego węgla, nafty i zwierząt, eksport nasz uległ stałemu rozwojowi.

Nad kwestją importu i związanemi z nią zarządzeniami, p. minister zatrzymał się dłużej, omawiając kwestję reglementacji oraz tak popularnej w niektórych sferach waloryzacji ceł. W kwestjach tych ministerstwo przemysłu i handlu prowadzi politykę stałą i ostrożną. P. minister zaznaczył, iż polityka obrotu towarowego zewnętrznego nie może być traktowana „in abstracto"; tak jakby Polska była wyspą bez sąsiedzkich stosunków. Pamiętać należy, iż wprowadzając ostre zarządzenia wstrzymujące dowóz towarów z jakiegokolwiek bądź państwa narażamy nasz eksport na środki odwetowe. I dlatego p. minister uważa, iż rozszerzenie reglamentacji byłoby sprzeczne z interesami Polski.

W sprawie waloryzacji ceł, po szczegółowej analizie bilansu handlowego ostatnich kilku lat p. minister doszedł do wniosku, iż zwaloryzowanie ceł nie przyczyniłoby się dodatnio i dla wzmożenia produkcji krajowej i dla stosunków handlowych Polski z innemi państwami. Obecna ochrona celna Polski, wbrew tendencyjnym insynuacjom niektórych środowisk zagranicznych, jest umiarkowaną; polska polityka celna winna mieć na uwadze: 1) umiarkowaną protekcję dla utrzymania i wzrostu produkcji krajowej, 2) liberalizm w stosunku do masowej konsumcji; 5) wybitną protekcję dla słabo rozwiniętej produkcji i 4) prohibicję dla luksusu. Ochrona bilansu handlowego Polski musi być lojalną w stosunku do innych państw; tendencją zasadniczą rządu jest oprzeć obroty towarowe możliwie ze wszystkiemi państwami na zasadach traktatowych.

Stwierdzając rozwój naszego życia gospodarczego, zwiększenie produkcji, wzmożenie chłonności rynku krajowego, stały

rozwój naszego eksportu, zasadniczo zdrowy charakter imporportu, p. minister podkreślił, iż sytuacja gospodarcza Polski nie może spowodować jakichkolwiek wstrząsów walutowych, gdyż bilans płatniczy Rzeczypospolitej jest całkowicie zabezpieczony.

Z Państwowego Banku Rolnego.

W dniu 1 lipca r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. Prezesa Bujaka posiedzenie Rady Nadzorczej Państwowego Banku Rolnego, na którem Dyrekcja złożyła relację z działalności Banku za ostatnie półrocze, ponadto przeprowadzone zostały obrady nad sprawami, dotyczącemi kredytu długoterminowego i dłużejterminowego, nad organizacją nowootwierającego się Oddziału Banku w Krakowie i nad projektowanym planem akcji zbożowej.

Sprawozdanie Dyrekcji, przedstawione Radzie Nadzorczej wykazało najlepiej, jak szybko postępuje pomyślny rozwój Banku, zapoczątkowany w latach poprzednich. Cyfrowo rozwój ten ilustrują następujące dane: podczas gdy na dzień 1 stycznia 1927 r. ogólna suma udzielonych pożyczek krótkoterminowych wynosiła 52.554.951,92 zł., pożyczek zaś długoterminowych 4.513.350 zł., a pożyczek z funduszów administrowanych 51.298.190,12 zł., na 1 czerwca 1927 r. wzrosła dla kredytów krótkoterminowych do 85.398.000 zł., dla kredytów zaś długoterminowych do 11.190.900 zł. w zł., a dla kredytów z funduszów administrowanych do 64.264.000 zł.; jednocześnie suma bilansowa wzrosła w czasie od 1.I. do 1.V 1927 r. ze 155.675.000 zł. do 230.713.000 zł.

W dążeniu do jaknajwydatniejszego zaopatrzenia w kredyty drobnego i średniego rolnictwa i do wprowadzenia jaknajdalej idących ułatwień przy uzyskiwaniu pożyczek wniosła Dyrekcja projekt nowelizacji przepisów, dotyczących kredytu długoterminowego. Projekt ten rozszerza zakres kredytów inwestycyjnych, dotąd przyznawanych wyłącznie na określone cele, na wszelkie potrzeby gospodarcze. Uchyla więc stosowane dotąd restrykcje, tem samem pozwoli Bankowi zaspokoić w dziale inwestycyj liczne potrzeby kredytowe rolnictwa, które do obecnej chwili nie mogły znaleźć uwzględnienia.

Ponadto nowelizacja powyższych przepisów przynosi rozwiązanie trudności natury prawnej, wypływających z odrębności ustawodawstwa dzielnicowego, które uniemożliwiały, względnie znacznie utrudniały korzystanie z kredytu długoterminowego na terenie Wielkopolski. Pomorza, a częściowo i Małopolski.

Obok zmian w dziale kredytów inwestecyjnych projekt usuwa szereg formalności i wprowadza uproszczenia do trybu udzielania pożyczek na zakup gruntu. Wreszcie przewiduje również ułatwienia przy realizacji listów zastawnych, w których przyznawane są pożyczki długoterminowe. Wszystkie te zmiany zostały przez Radę Nadzorczą uchwalone i oczekują edynie aprobaty p. Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z pp. Ministrami Skarbu i Rolnictwa.

W dziedzinie gotówkowych kredytów dłużejterminowych postanowiła Rada Nadzorcza rozszerzyć ich zakres na teren Małopolski, z tem jednak, że będą one udzielane każdorazowo wyłącznie na podstawie zaświadczenia właściwego sądu o braku, względnie zniszczeniu hipoteki dla danego gospodarstwa

W sprawie Oddziału Banku w Krakowie Rada Nadzorcza powzięła szereg uchwał, dotyczących organizacji tego Oddziału, którego uruchomienie będzie mogło, dzięki temu, nastąpić z końcem września.

Wreszcie Rada Nadzorcza wysłuchała sprawozdania Dyrekcji w sprawie akcji zbożowej, powierzonej przez Rząd Państwowemu Bankowi Rolnemu.

Państwowy Bank Rolny w Warszawie, posiadając swe Oddziały dla terenów Małopolski (Lwów, w organizacji Kraków), Wielkopolski (Grudziądz, Poznań), Śląska (Katowice) oraz województw wschodnich (Wilno, Łuck) nie miał dotychczczas Oddziału dla 4 województw środkowych, sprawy których załatwiała Centrala Państwowego Banku Polnego w Warszawie.

Stały jednak i szybki rozwój tego Banku, pociągnął za sobą konieczność wyeliminowania z zakresu pracy jego instytucji Centralnej i tych wreszcie spraw, które dotyczą wyżej wspomnianych województw, a mianowicie: Warszawskiego, Lubelskiego, Kieleckiego, Łódzkiego i Białostockiego (za wyjątkiem powiatów Grodzieńskiego i Wołkowyskiego), powierzając ich załatwienie specjalnie powstającemu Oddziałowi Głównemu P. B. R. w Warszawie. W ten sposób instytucja Centralna będzie miała za zadanie nadawać ogólny kierunek działalności P. B. R., pilnować i zabiegać o jego rozwój, koordynować działalność poszczególnych Oddziałów oraz rozstrzygać sprawy zasadnicze, najważniejsze, których załatwienie przekracza zakres uprawnień poszczególnych Oddziałów.

Oddział Główny P. B. R. otwiera się z dniem 1 lipca 1927 r. i mieścić się będzie przy ul. Traugutta № 11 (Dyrekcja Oddziału oraz Wydziały: Sekretarjat, Wydział Kredytu Krótkoterm., Wydział Kredytu Długoterm., Wydział Bankowy i Buchalterja, Agrarny) i przy ul. Jasnej № 1 (Wydział Funduszów Administrowanych).

W związku z tem zwraca się uwagę klijentów P. B. R., iż we wszelkich sprawach tego Banku, dotyczących terenów woj. Warszawskiego, Lubelskiego, Kieleckiego, Łódzkiego i Bia łostockiego (za wyjątkiem pow. Grodzieńskiego i Wołkowyskiego) należy korespondencję kierować pod adresem: **Warszawa, Państwowy Bank Rolny, Oddział Główny** — ul. Traugutta № 11. Pominięcie w adresie słów „Oddział Główny“ — spowoduje przyjęcie korespondecji przez Instytucję Centralną, co narazi petenta na niepożądaną zwłokę w załatwieniu jego sprawy.

Skrót telegryficzny dla Oddziału Głównego P B. R. pozostaje „Pebrol“ Warszawa, a dla Instytucji Centralnej P.B.R. wprowadza się nowy „Centropebrol“ Warszawa.

Wszelkie sprawy związane z likwidacją wierzytelności b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich (Włościańskiego i Szlacheckiego(załatwiać będzie nadal Instytucja Centralna Państwowego Banku Rolnego (Wydział Likwidacyjny, W-wa, ul. Niecała № 3).

Wygrane numery dolarówki.

W losowaniu dolarówki dn. 1. VII. wygrane padły na następujące numery: 8.000 dolarów padło na nr. 698.687. 3.000 dolarów padło na nr. 360.612. Po 1000 dolarów wygrały numery: 870.115, 040.821, 509.907, 462.384, 204.853. Po 500 dolarów wygrały numery: 820.311, 311.487, 580.416, 229.019, 615.410, 328.851, 587.583, 225.750, 550.123, 537.673. Po 100 dolarów wygrały numery: 205.944, 873.501, 716,911, 990.802, 905.625, 516.285, 476.379, 638.690. 590.976, 990.967, 783.425, 930.867, 782 675, 303.825, 562.634, 740.946, 644 354, 646.380, 004.940, 802.398. 461.497, 050.235, 258.390, 460.309, 712.591, 935.570, 354.072, 587.445, 065.911, 270.434, 409.082, 511.255, 712,342, 891.699, 963.790, 857 445, 777.936, 686.014, 659.042, 808.115. Następne losowanie odbędzie się 1 września. Losowana będzie wygrana 40.000 dolarów.

Niemieckie oszczędności w r. 1926.

W Niemczech następuje szybko odbudowa oszczędnościowych wkładów w niemieckich kasach oszczędności począwszy od r. 1924 po wprowadzeniu nowej waluty, najpierwej marki

rentowej i obecnej marki państwowej (Reichsmark). Poniższe zestawienie przedstawia stan wkładów oszczędnościowych i na rachunkach czekowych i otwartych w niemieckich kasach oszczędności.

Wkłady oszczędnościowe (w milj. marek)

	1913	1924	1925	1926
Prusy	12.586	427	1.096	2.019
Inne kraje	6.382	181	535	1.072
Niemcy . . . . , ...	18.968	608	1.629	3.091

Rachunki czekowe i otwarte (milj. marek)

	1924	1925	1926
Prusy	444	600	765
Inne kraje	212	275	354
Niemcy	658	875	1.119

Ponieważ obszar powojennych Niemiec jest zmniejszony, więc trzeba liczyć, że już około 20 proc. oszczędności przedwojennych zostało tam odrobionych.

W latach od 1900 do 1914 r. przeciętny przyrost oszczędności wynosił w Niemczech 376,2 milj. marek, gdy przyrost ten w r. 1924 wynosił 53[illegible],3 milj. marek w r. 1925 — 1021,1 a w r. ub. 1461,2 milj. marek.

Z powodu takiego wzrostu oszczędności w Niemczech, kasy oszczędnościowe coraz częściej lokują kapitały swoje na długoterminowe pożyczki hipoteczne. Kiedy w dniu 31 grudnia r. 1924 ulokowano na hipotekach 225 milj. mr. a w dniu 31.XII.1925 — 305.0, to w dniu 31.XII.1926 r. suma hipotek wzrosła do 770.0 milj. mr. i wynosi blisko 25 proc. złożonych wkładów.

Ogłoszone sprawozdanie Niemieckich Kas Oszczędnościowych za miesiąc styczeń 1927 r. wykazuje sumę wkładów oszczędnościowych w wysokości 3380.8 milj. marek. Stan rachunków żyrowych, czekowych i kontokorentowych osiągnął sumę 1182.5 milj. w styczniu r. b.

Opłaty za sporządzanie protestów przez urzędy pocztowa.

1) Opłaty te wynoszą:

od	weksla	do	stu zł.	2 zł.
od	100	do	250	2.50
„	250	do	300	3.10
„	300	do	400	4.60
„	400	do	500	5.60
„	500	do	600	6.10
„	600	do	1000	8.10

2) Do stawek tych dolicza się podatek komunalny w wysokości pół proc. od kwoty wekslowej, podlegającej zaprotestowaniu.

3) Ściąganie należności porucza się urzędowi lub agencji pocztowej, przez listy zleceniowe lub marki zleceniowe.

4) W jednym liście można poruczyć zainkasowanie sumy do 1000 zł., a o ile kwota zlecenia ma być przekazana za pomocą blankietu nadawczego P. K. O., do wysokości 10.000 złotych.

5) Jeżeli jednak dokumentem jest weksel, który w razie niezapłacenia ma być protestowany — to zlecenie nie może przewyższać kwoty 100 zł.

6) Za pomocą kartki zleceniowej można poruczyć ściągnięcie kwoty najwyżej do stu zł.

7) Listy zleceniowe muszą być nadane jako listy polecone.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września r. b.

Wypłata kuponów od obligacji kolejowych austrjacko-węgierskich.

Ministerstwo Skarbu podaje do wiadomości, iż Kasa Wspólna posiadaczy tytułów publicznego długu austrjackiego i węgierskiego 22, Boulevard de Courcelles w Paryżu, rozpoczęła, począwszy od dnia 8 kwietnia r. b., wypłatę kuponów od 3% obligacyj (sieć dawna i dodatkowa) uprzywilejowanego Towarzystwa austrjackiego i węgierskiego Państwowych Kolei Żelaznych tak zw. Steg'u. Kupony płatne są we Francji w Banque de Paris et de Pays-Bas i Crèdit Lyonnais.

Zarazem przypomina się, iż termin złożenia omawianych obligacyj do ostemplowania i zaopatrzenia w kupony upływa z dniem 1 października 1927 r., przeto we własnym interesie posiadacze obligacyj winni takowe złożyć we wskazanych wyżej Bankach celem zachowania swych praw.

W sprawie walki z nadużyciami.

Ministerstwo Skarbu wydało do wszystkich departamentów i urzędów mu podległych okólnik polecający władzom skarbowym współdziałanie z pracami Komisji nadzwyczajnej do walki z nadużyciami, naruszającemi interesy Państwa.

Urzędnicy skarbowi mają zapoznać się dokładnie z postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rz. P. o powołaniu wspomnianej komisji Nadzwyczajnej.

Równocześnie okólnik zwraca uwagę na przepis 644 K. K., mocą którego urzędnik, winny nie doniesienia, wbrew

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

swoim obowiązkom, swojej zwierzchności lub właściwej władzy o dokonanej zbrodni lub występku, lub zatajenia w złożonem przez siebie doniesieniu okoliczności, mającej znaczenie istotne dla wykrycia zbrodni, lub występku i co może spowodować znaczną szkodę dla zarządu państwowego lub dla interesu skarbowego, społecznego lub prywatnego, ulegnie karze aresztu, a w wypadkach kwalifikowanych — więzieniu do 6 lat, względnie ciężkiego więzienia do 4 lat.

Nadzwyczajny wzrost ruchu oszczędnościowego w P.K.O.

Wzmagający się niezmiennie z miesiąca na miesiąc od czerwca roku ubiegłego wzrost ruchu oszczędnościowego w P. K. O. przeszedł w maju b. r. najśmielsze przewidywania. Ogólna suma oszczędności, powierzonych P. K. O. dosięgła na dzień 31 maja r. b. cyfry blisko 37 miljonów złotych wówczas gdy na dzień 31 grudnia r. b. przewidywano w bilansie za rok bieżący tylko 35 miljonów złotych i to pomimo, iż znajduje się już w całej pełni okres letni, połączony z sezonowym odpływem części oszczędności na cele wypoczynkowo-kuracyjne. Nowych kont oszczędnościowych wszystkich typów przybyło w P. K. O. w ciągu maja r. b. 5814, gdy w ciągu kwietnia r. b. 3657. Fakty powyższe świadczą, iż odbywający się od szeregu miesięcy powrót do zdrowia całego życia gospodarczego kraju przybrał w maju r. b. tempo niezwykle szybkie.

Zmniejszanie się wkładów waloryzowanych.

Gdy wzrost liczby osób, składających swe oszczędności w P. K. O. w złotych obiegowych od czerwca roku ubiegłego posuwa się stale z miesiąca na miesiąc w tempie coraz to szybszem (w ciągu samego maja r. b. przybyło już 5107 nowych kont tego typu, gdy w ciągu kwietnia r. b. tylko 2955), jednocześnie wzrost liczby kont waloryzowanych niezmiennie z miesiąca na miesiąc zmniejsza się. Waloryzowanych kont przybyło: w styczniu r. b, 28, w lutym r. b. 19, w marcu r. b. 12, w kwietniu r. b. 8, w maju zaś już tylko 6. Uderzające wymową cyfr zestawienie tych dwu objawów świadczy dobitnie o wzmagającem się stale z dniem każdym zaufaniu społeczeństwa do stabilizacji złotego i stosunków gospodarczych.

Kredyty P. K. O. dla Kas Oszczędności i Spółdzielni kredytowych.

Pożyczki wekslowe są udzielane przez P. K. O. jedynie na zasilanie kapitałów obrotowych komunalnych Kas Oszczędności i Spółdzielni kredytowych. W ciągu pierwszego kwartału r. b. udzielono tych pożyczek powyższym instytucjom na łączną sumę blisko 9,6 miljonów złotych z której to sumy Spółdzielniom kredytowym na sumę około 8 miljonów złotych. Przy kredytach tych stosowano stopę procentową do dnia 1 marca r. b, 10 proc., od tego zaś dnia 9½ proc. w stosunku rocznym. pożyczki te udzielane były za gwarancją bankową. W dniu 22 marca r. b. rozpoczęła P. K. O. udzielanie pożyczek silniejszym finasowo spółdzielniom bez gwarancji bankowej, pobierając przy tych kredytach, prócz nermalnej stopy procentowej, dodatkowe ½ proc. rocznie prowizji na pokrycie zwiększonego ryzyka z przeznaczeniem na utworzenie specjalnej rezerwy ewentualnych strat. W dążeniu do potanienia kredytu obniżono od dnia 7 kwietnia r. b. stopę procentową od kredytów wekslowych na 9 proc. w stosunku rocznym z utrzymaniem ½ proc. rocznie prowizji przy kredytach, udzielanych bez gwarancji bankowej.

Wprowadzenie na giełdę obligacyj 5% kowersyjnej pożyczki kolejowej z r. 1926.

Celem ułatwienia obrotu obligacjami 5% konwersyjnej pożyczki kolejowej z r. 1926 Ministerstwo Skarbu zwróciło się do Rady Giełdowej z wnioskiem o wprowadzenie obligacyj powyższej pożyczki do obrotów giełdowych na Giełdzie Pieniężnej Warszawskiej.

Wykładnia przepisów stemplowych.

W stale prowadzonej „Wykładni ustawy o opłatach stemplowych" ukaże się następujące wyjaśnienie:

Od pisma, którem kilka osób udziela solidarnie poręczeń, a co do tego samego zobowiązania, należy w myśl ustępu pierwszego artykułu 2 u. o. s., uiścić opłatę w wysokości 3 zł., przewidzianą w art. 117 u. o. s., tyle razy, ilu jest poręczycieli.

Nasz handel zagraniczny z Rosją i Łotwą.

W czerwcu roku bieżącego przybyło z Rosji Sowieckiej do Polski 3.065 wagonów różnych towarów, z czego przeszło 2.000 rosyjskiej rody żelaznej, 760 wagonów zboża i owsa, zaś reszta transportów składa się z ładunków drobnicowych. W tym samym okresie wysłano z Polski do Rosji 149 wagonów towarów głównie maszyn rolniczych, cynku żelaza, blachy i ołowiu.

W czerwcu r. b. przybyło z Łotwy do Polski 354 wagonów różnych towarów — główni° szmelcu żelaznego i żelaza oraz zboża. W tym samym miesiącu eksport z Polski do Łotwy wyraził się cyfrą 1.000 wagonów towarowych, z czego przeszło 450 wagonów drzewnych i 310 wagonów węgla. Reszta przypada na drobne transporty skór, soli, cementu żelaza, jaj i ładunków drobnicowych.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Śto-Krzyska 13, tel. 509-04. godz. 4—6. Konto czekowe P. K. O. № 92.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową: Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . 3 „	Ceny ogłoszeń: 1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał III-ci r. b., na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 10 do 12.

Redaktor: LUCJUSZ DURA. Wydawca: „Oszczędność" S-ka Wydawnicza.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.